

REGIONAL- OG NÆRINGSUTVIKLING

Handlingsplan for oppfølging av Regional plan for verdiskaping og næringsutvikling - 2016

Vedtatt av fylkestinget 4. februar 2016

Innledning

Innovasjon, involvering, og internasjonalisering er tre begreper som står som stabbesteiner langs den veien vi må følge for å lykkes med verdiskaping og næringsutvikling i Buskerud. Denne handlingsplanen viser hvordan det kan gjøres. Dokumentet er en konkretisert oppfølging av Regional plan for verdiskaping og næringsutvikling 2015-2020, vedtatt av Fylkestinget desember 2014.

Arbeidet med den regionale planen ledes av et partnerskap (se tekstboks). Et partnerskap som i fellesskap skal mobilisere til strategiske satsinger som fremmer verdiskaping og næringsutvikling i fylket. Arbeidet vil skje gjennom en samordning av virkemidler, kompetanse og nettverksressurser. Handlingsplanens tiltak bygger opp under næringsplanens hovedmål om økt verdiskaping og produktivitet. Den favner ikke hele bredden av tiltak og midler som partnerskapets deltakere benytter i eget utviklingsarbeid. Det er foretatt en stram prioritering av tiltak som partnerskapet fremholder som særdeles viktige for å oppnå ønsket utvikling i Buskerud for planens første virkeår i 2016. Planen rulleres første gang før årsskiftet 2016/2017, og deretter hvert 2. år.

Det etableres verdiskapingsteam som har ansvar for oppfølging av tiltakene under hvert delmål i planen. Verdiskapingsteamene har også ansvar for å foreslå nye tiltak ved rullering av handlingsplanen.

Hvert av delmålene i handlingsplanen innledes med et positivt fremtidsbilde. Vi kjenner gårdsdagen langt bedre enn morgendagen. Vår sterke forankring i fortidige forestillinger kan derfor blinde vår evne til å se framover. Framtidsfortellinger skal bidra til å sette fantasien i sving, sammen med «fornuft». Kunnskap uten fantasi er ofte repeterende. Framtidsfortellingene er derfor ikke sanne bilder av framtiden. Deres funksjon er å innlede hvert delmål som springbrett for nye tanker om nye løsninger. Grunnlaget for morgendagens løsninger ligger i dagens ideer og samarbeid.

Fantasi er vel så viktig som kunnskap.
Albert Einstein

Partnerskapet består av 11 aktører og ledes av Buskerud fylkeskommune

Buskerud fylkeskommune (BFK)

Fylkesmannen i Buskerud (FM)

Høgskolen i Sørøst-Norge (HSN)

Innovasjon Norge Buskerud-Vestfold (IN)

KS

LO Buskerud (LO)

NHO Buskerud (NHO)

Norges Forskningsråd (NFR)

NAV Buskerud (NAV)

Næringsforeningene i Buskerud

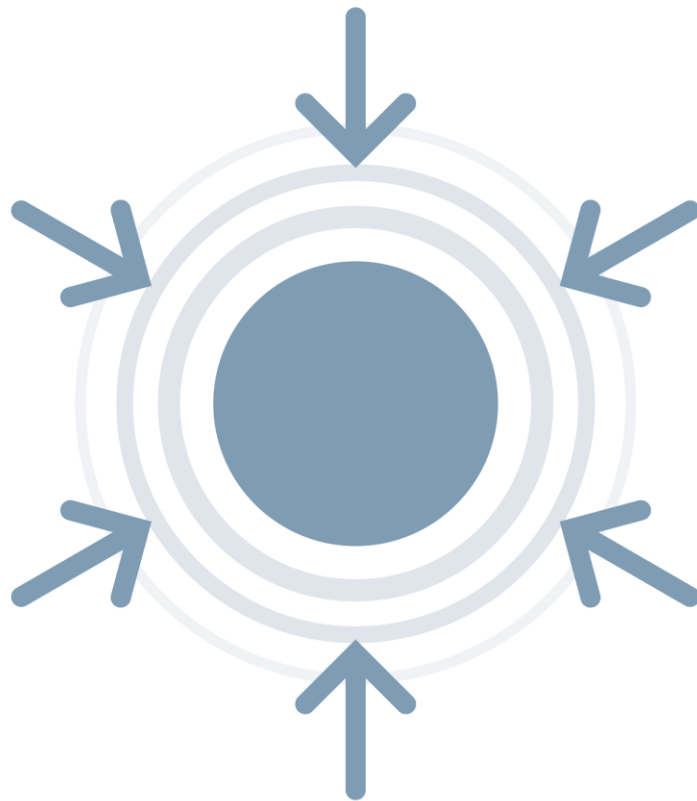
SIVA

Forkortelser som benyttes står i parentes bak aktørene i Partnerskapet.

Den beste måten å forutsi framtiden på, er å skape den.
Alan Kay

VERTSKAPS- ATTRAKTIVITET

Tiltrekke og beholde kapital, bedrifter og talenter

Framtidsscenario 1

En ny internasjonal hotellkjede bestemte seg nylig, overraskende for mange, å investere i Norge. En mindre norsk hotellkjede ble kjøpt opp samtidig med at planer ble lagt fram for ekspansjon gjennom investeringer i seks nye hotellanlegg i Norge, hele fire av dem i Buskerud! Den franske styreformannen, Jack Bianchi sier til Webpost® at måten selskapet er blitt tatt imot på av kommunesektoren og det regionale tiltaksapparatet i Buskerud, savner sidestykke. – I starten av prosessen kunne vi merke en viss rivalisering mellom ulike aktører som vi var i kontakt med, men dette ble heldigvis lagt vekk tidlig, forsikrer Bianchi. Han forteller at bakgrunnen for at selskapet i første omgang fattet interesse for Norge, var landets tradisjoner med «countryside-living», som Bianchi kaller det. – Vi ser at dere i Norge er fortrolige med å leve i små tette «communities» hvor ulike tjenester, fag og kompetanser er tett vevet inn i hverandre med høy grad av tillit. Det er viktige byggesteiner i vårt konsept, forklarer franskmannen.

Planene for de to byhotellene i Drammen og Kongsberg, og de to hotellene som er planlagt i Hallingdal, viser en ekstrem miljøtilpasning, basert på helt ny bygge- og driftsteknologi. Kjedens navn SMART Living®, springer da også ut av den avanserte «Smarthouse»-teknologien som konseptet bygger på. Også markedsmessig er konseptet uventet og smart – om de da lykkes med sine ambisjoner. Hotellene er ikke konvensjonelle bygg rettet kun mot besøkende. I stedet har de et hybrid preg av å være små landsbyer/kvartaler, hvor handel, boligfasiliteter og servicetilbud for fastboende er bakt inn. Særlig spennende er det at et miljø, sprunget ut av Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Kongsberg, har utviklet konseptet sammen med SMART Living® og en gruppe innovative entreprenører, to av dem fra vårt eget fylke. Det var kompetansemeglertjenesten i Buskerud som først satte disse i kontakt med hverandre.

Tiltak	Eier/initiativ	Partnere
Utvikling av en «køfri fil» i kommunenes plansystemer for nye næringslivsinitiativer med sysselsettingseffekt	En kommuneregion eller en kommune	Seks kommuner i et utvalg, KS, BFK
Benytte Smart Spesialiseringsmetodikk for å tydeliggjøre fortrinn og unikhet	BFK	HSN, Kommuneregionene
Utvikling av programsatsingen "Aktivitetsturisme"	BFK	Reiselivsnæringen, HSN, IN
Utvikling av studiet Place Management – Campus Kongsberg	HSN	Kongsberg kommune, BFK, Kongsbergregionen, Osloregionen
Miljøsertifisering av bedrifter	BFK	IN
Arbeide for utvikling av nye typer arbeidsplasser, som er lønnsomme og attraktive for unge mennesker med høyere utdanning og fagutdanning.	Hallingdal	BFK, HSN, NHO
Rekruttering av arbeidskraft utfra ulike regioners behov	BFK	Kommuneregioner, NHO, LO
Utvikling og videreføring av tiltak som gir økt verdiskaping i hyttenæring	Kommuneregioner	BFK, Næringsforeninger, HSN, KS

Kommentarer:

Plan- og byggesaker innenfor «**køfri-konseptet**» skal naturligvis underlegges samme krav til kvalitet i.f.t. kommuneplanvedtak, byggesaksbestemmelser etc. Men sakene skal ha forkjørsrett, og større saker skal behandles i et system for samarbeid over kommunegrensene for å unngå uhensiktsmessige lokaliseringskonflikter.

Smart spesialisering: Strategier for at næringspolitikken kan få mest mulig effekt i kombinasjon med andre politikkområder. Dette skjer gjennom målrettet satsing på forskning og innovasjon. Smart spesialisering er en metodisk tilnærming for å prioritere ressurser og innsats der hvor det finnes fortrinn. For å kunne tydeliggjøre og fremheve regioners unikhet må det gjøres klare prioriteringer som forankres bredt. EU beskriver identifiseringen som en bottom-up entreprenøriell oppdagelsesprosess (*bottom-up entrepreneurial discovery process*). Buskerud fylkeskommune skal rullere sin FoU og innovasjonsstrategi rundt årsskiftet 2015/16. Det er politisk vedtatt at rulleringen skal ta utgangspunkt i smart spesialiseringsmetodikk.

Først mot fremtiden, 2010-2016 er Buskeruds regionale delplan for reiselivet. Planen som gjelder prioriteringer innen reiselivsnæringen ut 2016, har følgende hovedmål: Reiselivet i Buskerud skal være det beste i landet på kvalitet, verdiskaping og internasjonal konkurransekraft. Utviklingen skal være bærekraftig. Programsatsingen "Aktivitetsturisme" har øremerket 2 mill. årlig (i tre år) til tiltak som stimulerer til utvikling av aktivitets- og opplevelsespakker. Programmet skal også arbeide for bedre samarbeid og koordinering mellom destinasjonene for å skape bedre helhet og sammenheng mellom tilbud.

Utviklingen av **Place Management**-studiet starter høsten 2015. Fagfeltet handler om nye krav til god stedsutvikling i mellomrommene mellom offentlig sektor, privat næringsliv og andre. Det er

etablert en styrings- og prosjektgruppe. Styringsgruppen er sammensatt av aktører fra følgende virksomheter; HSN (prosjekteier), Kongsberg kommune, Kongsbergregionen, Osloregionen, Kongsberg Næringsforening, Innovasjon Norge, NHO, KS, BFK og industribedrifter. Dette studiet vil bli det første av sitt slag i Norge. Place management defineres av Asplund/Kotler (2011): *Place management is a focused and systematic, area-based, and normally multi-stakeholder approach to developing and branding a place by harnessing the competences and resources of those in the private and public sector.* Systematisk arbeid og metodikk for å tiltrekke seg talent er en vesentlig del av konseptet. I første fase skal det utvikles et europeisk samarbeid som skal søke finansiering fra EUs programmer; enten Horisont 2020 (forskning- og innovasjonsprogrammet) eller Interreg (regionale utviklingsprogram). Våren 2016 arrangeres det en konferanse angående temaet på Kongsberg.

Miljøsertifisert næringsliv: "Først mot Fremtiden" (den regionale delplanen for reiselivet i Buskerud) har satt som mål at 90 prosent av reiselivsvirksomhetene i fylket skal være miljøsertifisert innen utgangen av 2016. Prosjektleder er engasjert i arbeidet, men utviklingen i denne innspurtsfasen bør følges tett av verdiskapingsteamet for vertskapsattraktivitet. I tillegg bør det utvikles lignende tiltak for miljøsertifisering av annet næringsliv.

Utvikling av nye typer arbeidsplasser for yngre mennesker: Dette er spesielt viktig i de øvre delen av fylket.

Rekruttering av arbeidskraft utfra ulike regioners behov: Store ulikheter i næringsstrukturen mellom øvre og nedre del av fylket gjør at de ulike regionene må spisse sine strategier for å kunne rekruttere riktig arbeidskraft.

Utvikling og videreføring av tiltak som gir økt verdiskaping i hyttenæring: Buskerud er Norges nest største "hyttefylke" med 44395 registrerte fritidsboliger (iflg. SSB) i 2013. Det er et stort potensial for økt verdiskaping innenfor området.

KOMPETANSE

Mer relevant kompetanse for framtidens arbeidsliv

Framtidsscenario 2

Allerede første året etter at Høgskolen i Sørøst-Norge, som i dag er Universitetet i Sørøst-Norge (USN), var etablert gjennom fusjonsprosessen av høgskolene i Buskerud, Vestfold og Telemark, framsto det som en gryende suksess. De pessimistiske antakelsene om at hvert av de gamle campusområdene ville undergrave fusjonseffektene med intern konkurranse, er gjort til skamme. I stedet fungerer USN nå som en katalysator for en hel rekke opplærings og kompetanseutviklingsbehov på en rekke samfunnsfelt i den store nye regionen.

I en radioreportasje nylig, fortalte gründer Rine Rauan fra Ringerike, begeistret om hvordan hun fra et årsstudium i innovasjon og ledelse ved USN ble koblet til det nye karrieresenteret på Hønefoss. Der fikk hun plass i innovasjonsstudioet som NAV, HSN og Hønefoss videregående skole har utviklet sammen. Gjennom samarbeidsavtalen USN har med University of Surrey, deltok Rauan også et halvt år i et «International Hospitality Management Course». Uten de nettverkene som dette har åpnet for meg, hadde jeg ikke fått kontakt med de to norske teknologistudentene, og den spanske partneren jeg traff i England, som jeg nå utvikler den vertskapmat-teknologiløsningen som jeg har søkt patent for, forklarte Rauan.

Traineeordningen i Buskerud gjorde det mulig for henne å bruke unge engasjerte studenter i piloteringen av produktene som hun dessverre ikke kan fortelle særlig mye mer om. Foreløpig må vi teste dette ut litt i hemmelighet, så ikke andre kommer oss i forkjøpet, nå rett før vi er klare til å lansere det i markedet, forklarte hun. Hun avslører imidlertid for NRK-Viten at produktet kobler matproduksjon, distribusjon og servering/forbruk sammen gjennom teknologiske løsninger som gjør kundeopplevelsen for forbrukeres møte med norskprodusert mat både i butikk og i restaurant, mye høyere. På spørsmål fra NRK om produktet har vært kostbart å utvikle, informerer Rauan om at det nok har kostet mer tid enn penger, og han hun dessuten har en finsk reiselivsaktør som investor i ryggen, slik at prosjektet ikke skal stoppe opp når det nå straks er klart for å implementeres i større skala.

Tiltak	Eier/initiativ	Partnere
Utvikle konkrete tiltak som styrker offentlig sektors rolle og evne som drivkraft for innovasjon i offentlig sektor	BFK	KS, HSN, kommuneregionene, NAV, NFR
Prosjekt «Flere lærebedrifter» utvides og videreføres (i samarbeid med Vestfold og Telemark fylker)	BFK	NAV, TFK, VFK, NHO, LO
Karriere Buskerud – fra utvikling til drift	BFK	NAV, BFK, kommunene
Opprettelse av regionale traineeprogram i Kongsberg og Ringerike	HSN	DNF, KNF, RNF, BFK
Etablering av en internasjonal "ekspertgruppe". Rekruttering, opplæring og et system for kunnskapsdeling etableres	BFK	Kommunene, KS, NFR, HSN og andre relevante næringsmiljø/bedrifter

Kommentarer:

Det foregår en rik oppblomstring av kunnskap og initiativer for økte **innovasjon i offentlig sektor** i store deler av Europa for tiden. Danmark er langt framme med et eget senter for offentlig innovasjon som samler og sprer verdifull informasjon på feltet, men også i Norge er det de siste par årene tatt spennende initiativer. Ett av dem er BFKs eget program som kalles Innovasjonssving i Buskerud. Dette skal følges opp og kobles på erfaringer andre steder slik at kommunene og andre offentlige aktører i fylket ikke blir liggende bakpå og bremse innovative initiativer lokalt, men tvert om ligger i forkant både i egen tjenesteutvikling og med stimulans for innovasjonsevne og -vilje i egne lokalsamfunn.

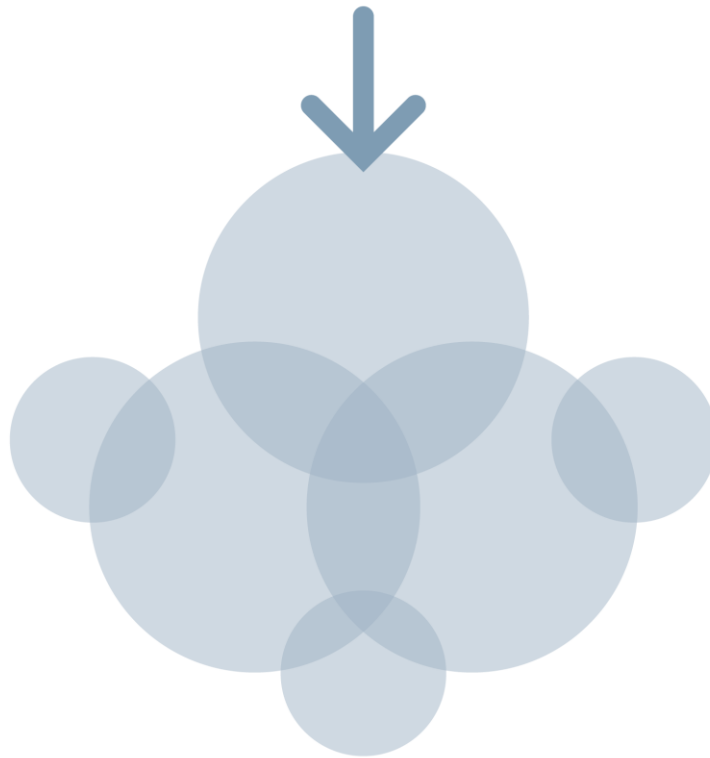
Prosjekt "**Flere lærebedrifter**" har en 60 prosent stillingsressurs i utdanningsavdelingen/BFK frem til 01.07.16. Videre tiltak utvikles på basis av evalueringen fra prosjektet. Det skal utvikles en egen opptrappingsplan for å øke antall lærlinger i offentlig sektor.

Karriere Buskerud opprettes nå som en styringsmodell for hele organiseringen av karrieresentrene i fylket. Dette er et samarbeid mellom BFK, NAV og kommunene. Det er karrieresenter under etablering i Ringeriksregionen og Kongsbergregionen. Fra før er det karrieresenter i Hallingdal og i Drammen. Karriere Buskerud skal videreføre arbeidet med organisering, utvikling og etablering av de 4 karrieresentrene i Buskerud. Verdiskapingsteamet for kompetanse skal ha en representant inn i arbeidsutvalget for Karriere Buskerud.

Etablering av regionale **traineeprogram** i Kongsberg og på Ringerike skjer etter modell fra Drammen. Næringsforeningene samarbeider tett med HSN i dette tiltaket som vil synliggjøre karrieremuligheter regionalt for personer med høyere utdanning. Drammensmodellen har gitt nyutdannede muligheten til å arbeide i to-tre bedrifter gjennom en periode på halvannet år. Ordningen har vært svært vellykket i Drammen hvor 19 traineer har gått gjennom programmet siden etableringen (2011), og over 90 prosent av deltakerne har gått over i fast stilling i bedriftene som deltar i programmet.

Internasjonal "ekspertgruppe" i hver kommuneregion skal øke graden av internasjonalisering. Det skal i 2016 arbeides med å finne løsninger på hvordan dette kan gjøres i praksis. Kompetanse om internasjonale muligheter og relevant nettverk tar tid å bygge. Innovasjon Norges forsterkede satsing på internasjonalisering vil gi økt mulighet for å få til effektive

internasjonaliseringsprosesser i næringsklynger og andre miljø som er modne for dette. Fylkets kommuner/kommuneregioner og andre, kan og bør samarbeide om tiltaket. Tiltaket må være tett koblet til arbeidet i EU-nettverk Viken (se satsingsområde Klynger og nettverk).

KLYNGER OG NETTVERK

Flere sterke klynger og nettverk med verdiskaping som hovedmål

Framtidsscenario 3

Praten går livlig i lunsjen på Union Scene. Årets Vekstkonferanse har vært fulltegnet med venteliste i lang tid. Latter og summing stiger opp fra de mange små gruppene som står rundt i foajeen under den første programmerte «pratepausen».

Åpningsforedraget fra Googles nye Skandinavia-direktør engasjerte tilhørerne. Han la vekt på nødvendigheten av relasjoner og pekte på verdien av det kompetansetilfanget som ofte kommer fra uventede hold. Han fortalte hvordan den sterke merkevaren han selv representerte, i realiteten var vokst fram gjennom et kompromissløst omgivelsesfokus og et utall alliansepartnere fra de mest ulikeartede bransjer. – Vår innovasjon vokser fram i møter mellom folk som tenker ulikt, sa han blant annet.

Alle deltakerne gleder seg nå med litt skrekkblandet fryd til neste økt på programmet. Men de har forberedt seg godt. På en stor plakat alle har fått på forhånd, står det en stor B for «behov». Der har hver deltakende bedrift eller organisasjon skrevet hvilket behov de har der de nå befinner seg i markedet, eller overfor brukere om de er i offentlig sektor.

På en mindre plakat merket med en «K» har de skrevet opp hvilken kjernekompetanse de mener at de har. Hver deltakende bedrift/organisasjon skal nå stille seg opp ved sin presentasjonsstand hvor det står tre barkraker; to til eget bruk og en gjesteplass. I korte økter skal deltakerne nå sirkulere rundt til hverandres plasser og gjøre seg kjent med hverandres behov og kompetanse. Arrangøren er spent på om det oppstår koblinger som har innovasjonshøyde. Erfaringen fra liknende opplegg andre steder er heldigvis svært positive.

Tiltak	Eier/initiativ	Partnere
En årlig vekstkonferanse med fokus på koblingsaktivitet med bruk av speed-dating og partnersøk, idépitching, m.v.	Avklares av verdiskapingsteamet	NHO, LO, KS, BFK, IN
Etablere et erfaringsnettverk på tvers av ulike klynger/klyngeinitiativ.	IN	BFK, HSN, NFR, NHO
Det etableres et fast nettverkssamarbeid mellom omstillingsorganisasjonene i Ringerike, Rollag og Hurum.	BFK, IN	Ringerike, Rollag og Hurum
EU-nettverk Viken utnyttes som et viktig verktøy for økt internasjonal prosjektdeltakelse i hele regionen	BFK, HSN	NHO, Næringsforeninger, næringsklynger, KS
Oppfølging av programmet "Klyngene som omstillingsmotor"	IN	NCEer på Kongsberg, Raufoss og Halden
Delta i samarbeidsplattformen "Biogass Oslofjord"	Østfold fylkeskommune	BFK og fylkeskommunene rundt Oslofjorden, relevant næringsliv i fylket

Kommentarer:

Innovasjon Norges sterke satsing på vekstetablerere følges opp med en årlig, praktisk rettet **vekstkonferanse** som skal bidra til at nye ideer, ressurser og personer skal kunne koble seg til hverandre. Et bredt partnerskap står bak arrangementet. Vekstkonferansen skal være en "krybbe" for tidligfødsler av nettverk.

Etablering av et erfaringsnettverk på tvers av klynger, klyngeinitiativ og nettverk for å bygge bro og ta ut synergieffekter.

Offentlige **omstillingsorganisasjoner** har mange felles utfordringer som både kan deles og løses i fellesskap. En arena for erfaringsdeling, idemyldring og problemløsning etableres.

EU-nettverk Viken ble etablert tidlig i 2015. Nettverket består av høgskoler og fylkeskommuner rundt Oslofjorden. I tillegg deltar ulike næringsklynger i deler av nettverket. Overordnet mål for EU-nettverk Viken er: *Økt internasjonal aktivitet og flere EU-prosjekter i regionen*. Dette skal oppnås gjennom hovedtiltakene:

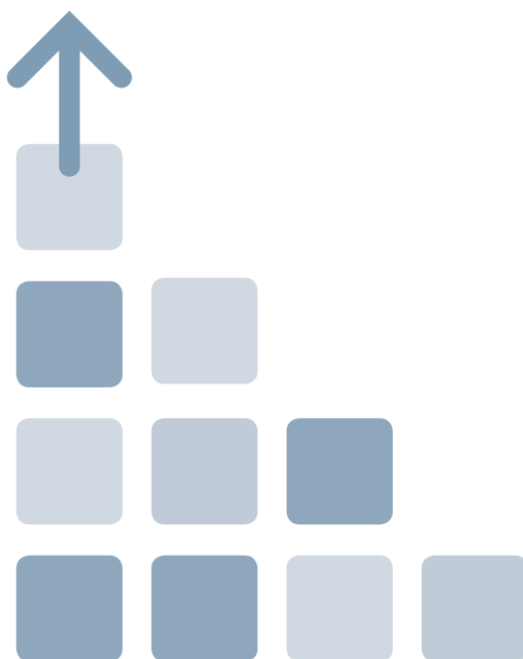
1. Målrettet EU-mobilisering av regionens FoU-miljøer, bedrifter, og kommuner med fokus på økt brukermedvirkning
2. Styrking av høgskolenes rolle som EU-nav i samarbeid med fylkeskommuner og næringsliv
3. Etablering av en permanent samarbeidsmodell for økt EU-deltakelse i regionen

Programmet "Klyngene som omstillingsmotor" har som sitt formål å bidra til effektiv omstilling av norsk næringsliv ved å videreutvikle utvalgte teknologi- og kompetanseområder (utviklingsarena), og å implementere disse på tvers av ulike industrielle miljøer (spredningsarena).

Teknologimiljøene på Kongsberg, Raufoss og Halden har de siste månedene vært arkitektene bak modellen i nært samarbeid med Innovasjon Norge. Programmet har oppstart umiddelbart, og vil bli tilført seks millioner kroner allerede i 2015. Innovasjon Norge går inn med tre millioner, og industrien med tilsvarende verdi.

Fra 2016 vil programmet ha ambisjon om en minimumsramme på 30 millioner kroner årlig fra Innovasjon Norge i en femårsperiode. Finansieringen forutsetter bevilgning over de kommende års statsbudsjetter. I tillegg legges det inn tilsvarende verdi fra industrien, slik at den årlige rammen blir verdt 60 millioner kroner for programmet.

"Biogass Oslofjord" ble etablert våren 2015. Dette er en samarbeidsplattform som jobber for å øke produksjon og konsum av biogass i regionen. Plattformsamarbeidet deltar i "Biogass 2020" – et Interreg ØKS (Øresund-Kattegat-Skagerrak)-prosjekt over 3 år. Samarbeidspartnerne i prosjektet er svenske og danske aktører.

ENTREPRENØRSKAP

Fremme flere vekstetablerere med innovasjonshøyde

Framtidsscenario 4

Ingen andre fylker er i nærheten av de samme gode tallene som Buskerud når det gjelder etableringer blant utenlandsk fødte.

Under Gründeruka 2016 fortalte Zahng Xiu fra Kina hvordan han har bygget opp en landsdekkende kjede av fysikalske institutt basert på asiatiske medisinske prinsipper. Han fortalte humørfyllt om hvordan han fra en beskjeden start i Hokksund for få år siden nå drev en virksomhet med over 25 000 behandlinger, 16 steder i landet. Flere spørsmål fra salen avdekket et sterkt engasjement for entreprenørskap blant deltakerne, omtrent halvparten med utenlandsk opphav.

Et panel bestående av både beslutningstakere og tjenesteleverandører diskuterte på slutten av dagen ulike årsaker til at Buskerud hadde lyktes så godt på dette feltet. Flere av paneldeltakerne var inne på betydningen av holdningsskapende arbeid.

– Enten det handler om ungt entreprenørskap, sosialt entreprenørskap, flerkulturelt entreprenørskap eller annen gründeraktivitet, må vi slippe talentene fram og møte gründeren på de behovene som han eller hun har, understreket ordstyreren til slutt og høstet stor applaus for det.

Tiltak	Eier/initiativ	Partnere
Etablerertjenestene samordnes under ett felles merkevarenavn og med systemer som fremmer felles kvalitetsutvikling i tjenesten i hele fylket. Gründerportalen inkorporeres.	BFK	Kommuneregionene, IN, næringsforeningene, næringshager
Gründeruka arrangeres i uke 47	Kommunene v/Etablerertjenesten	BFK, Connect, UE, NSFV, IN
Nasjonal konferanse om flerkulturell verdiskaping/entreprenørskap	NSFV	BFK
Senter for sosialt entreprenørskap etableres	HSN	BFK
Programsatsingen "Grønn Vekst i Buskerud" etableres med øremerkede, søkbare midler	BFK	IN, FM, HSN, næringsforeningene, næringshager
Stimulere til økt matproduksjon i Buskerud gjennom satsing på kombinasjonsbruk	FM	Buskerud Bonde- og Småbrukarlag, Buskerud Bondelag, BFK, IN
Kompetanseheving av bachelorstudenter innen innovasjon og entreprenørskap	Ungt Entreprenørskap	HSN, BFK
Utredning av muligheter for etablering av såkorn/tidligfase-fond	BFK	Relevante samarbeidspartnere – avklares under utredning

Kommentarer:

Det igangsettes en prosess for å videreutvikle og samordne **etablerertjenestene i Buskerud**. En utredning av tjenestene foretatt i 2014 ("En etablert Etablerertjeneste" - Telemarksforskning) gir viktige innspill. En bedre samordning av tjenestene bør ses i sammenheng med Gründerportalen som er under utvikling i regi av Drammen næringslivsforening i samarbeid med kommunene Drammen, Lier, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Sande og Svelvik. Det nasjonale kompetansesenteret for flerkulturell verdiskaping/innvandrerentreprenørskap som er lokalisert i Drammen skal ses i sammenheng med resten av etablererveiledningstjenesten. Brukernes behov må stå i sentrum og tjenesten må organiseres slik at effektene av dem er mulig å avlese.

Det skal arrangeres en årlig **Gründerkonferanse**. Dette skal bli en viktig arena for inspirasjon, kunnskapspåfyll og nettverksbygging. Fokus på å tilby aktuelt program for å tiltrekke mange deltakere til konferansen.

Nasjonal konferanse om flerkulturell verdiskaping/entreprenørskap arrangeres årlig.

Senter for sosialt entreprenørskap og medarbeiderdrevet innovasjon (SEMI) etableres i 2015 av Høgskolen i Sørøst-Norge (HSN), lokalisert til Porsgrunn. Det skal arbeides for at virksomheten får fotfeste og aktiviteter i Buskerud i forbindelse med fusjonsprosessen 2016.

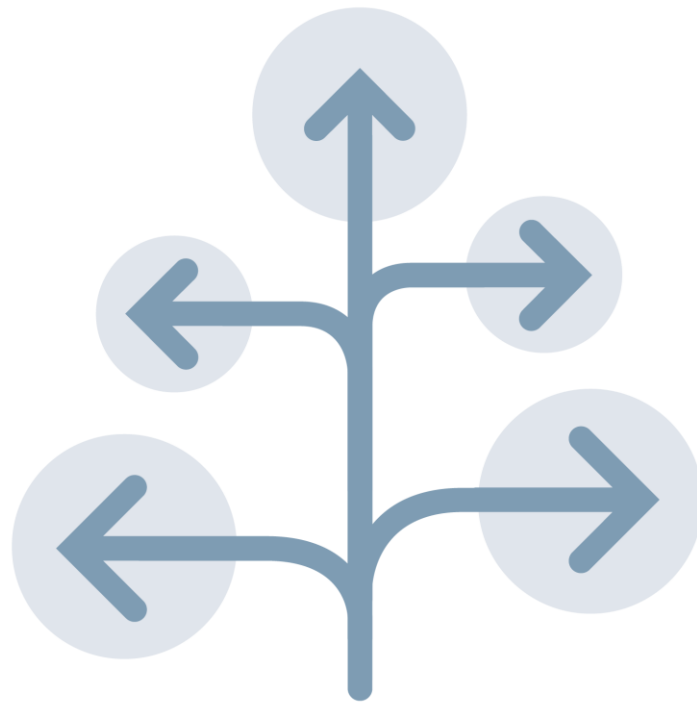
"Grønn Vekst" : Satsingen skal stimulere til et grønt skifte. Det settes sammen et programråd spesifikt for dette tiltaket, med representanter fra høgskolen, næringslivsforeningene/næringsliv og virkemiddelapparatet.

Forprosjektet "**Økt matproduksjon i Buskerud**" ønsker å undersøke om det er grunnlag for å sette i gang et hovedprosjekt for økt matproduksjon gjennom forsterket fokus på mulighetene for satsing på kombinasjonsbruk i fylket. Buskerud er det fylket som har høyest andel gårdsbruk med tilleggsinntekter basert på gårdens ressurser. Det regionale partnerskapet for landbruksbasert næringsutvikling er representert i arbeidsgruppen. Dette partnerskapet består av Buskerud Bondelag, Buskerud Bonde- og Småbrukarlag, Buskerud fylkeskommune, Innovasjon Norge Buskerud – Vestfold og Fylkesmannen i Buskerud.

Etablere **Innovasjonscamp og Studentbedrift** som undervisningsmetoder i praktisk entreprenørskap ved HSNs campuser i Buskerud. Dette har i liten grad vært tatt i bruk ved campusene i Buskerud de siste år, mens Vestfold og særlig Telemark er ledende i Norge på feltet. Ved fusjonering av høgskolen aktualiseres behovet for tiltak ytterligere. Ungt Entreprenørskap er en aktør med lang og bred erfaring på feltet og følgende mål er definert for perioden 2016-18:

- Gjøre innovasjonscamp til et årlig arrangement tidlig i studieåret
- Innovasjonscamp på minst to campuser i Buskerud og deltakere fra fagområder ved alle tre campuser
- Etablere Studentbedrift som varig tiltak ved helsefagutdanningen
- Studentbedrift etablert ved minst to fagområder

Utredning av muligheter for etablering av såkorn/tidligfase-fond: Dette påpekes som et vesentlig område fra flere sentrale aktører i fylket. Det registreres at det ikke er tilstrekkelig tilgang på kapital for gründerbedrifter i Buskerud per i dag.

FORSKNING, UTVIKLING OG INNOVASJON (FOUI)

Flere innovative virksomheter, i nasjonal og global konkurranse

Framtidsscenario 5

BioWing Flights® er et innovasjonsselskap under Lufthansa-konsernet. Lufthansa etablerte datterselskapet for å teste ut biobrensel som drivstoff på ordinære mellomlange ruter for to år siden. Selskapets erfaringer er så langt, svært gode. Flere flyselskaper følger nå etter.

Det har imidlertid vært et problem at de største etablerte flyproduksjonsfabrikkene har brukt lang tid på å kunne levere fullverdige biobrenselmotorer. Der har omstillingen gått langsomt. Et europeisk klyngesamarbeid er derfor etablert med deltakere både fra teknologi og treproduksjonsmiljøer, for å se nærmere på dette. Treklyngen på Follum/Hønefoss er med i dette.

Det rapporteres ellers derfra at etterspørselen etter bioprodukter har tatt seg vesentlig opp det siste året.

Tiltak	Eier/initiativ	Partnere
Delta i prosesser som former Forskningsrådets virkemidler for regional innovasjon etter at VRI-ordningen opphører. Etablere system for kompetansemegling i Buskerud	NFR	HSN, BFK, IN, NHO, LO, næringsforeningene og næringslivet
Implementering av "Reiselivsmonitor"	BFK	HSN, Nordlandsforskning, IN
Gjennomføre tiltaket "FoU-eksperter"	HSN	Næringslivet
Prosjekt – kompetanseheving om kobling mellom offentlige innkjøp og innovasjon	NHO	BFK, KS, Kommuneregionene, NAV, LO, NFR, IN, næringsforeningene
Gjennomføre utlysinger og kvalitetsutvikling av Regionalt Innovasjonsprogram	BFK	Programstyret
Etablering av gaveprofessorater – Campus Kongsberg og Ringerike	BFK	HSN, næringsklynger
Mobilisering til økt utnyttelse av nasjonale og internasjonale virkemidler	NFR	HSN, IN, BFK
Delta i prosjektet "Grønn Forskning Oslofjorden"	FM, BFK	Fylkesmenn og fylkeskommuner rundt Oslofjorden, NLR Viken, VRI Vestfold og Samarbeidsråd Øst

Kommentarer:

VRI (virkemidler for regional innovasjon) for perioden 2014-2017 er Forskningsrådets tredje og siste programperiode for VRI-programmet. I Buskerud har ordningen fire innsatsområder: Hemsedalsløftet, velferdsteknologi, leverandørinvolvert innovasjon og Buskerud som en innovativ lærende region. Prosjektene følges opp av styringsgruppen, men verdiskapingsteamet for FoU og innovasjon må ha et systematisk fokus på "livet etter VRI" for å posisjonere Buskerud best mulig når det gjelder utviklingen av virkemiddelordninger innenfor området.

Det settes i gang en prosess for å utvikle et effektivt og godt system for **kompetansemegling** i Buskerud. Målet er å mobilisere bedrifter til å sette i gang forsknings- og utviklingsaktiviteter i samarbeid med høgskoler og forskningsmiljø på bakgrunn av reelle utfordringer eller behov i bedriften. Signaler gitt av Forskningsrådet bekrefter at kompetansemegling vil være en del av den fremtidige satsingen når det gjelder regional innovasjon.

Prosjektet "**Reiselivsmonitor**" utvikler et nettbasert informasjonssystem – en monitor med kontinuerlig oppdatert og kvalitetssikret informasjon om utviklingen i reiselivet. Både bedrifter, turistdestinasjoner, forskningsmiljøer og offentlige institusjoner som jobber opp mot næringen vil ha stor nytteeffekt av systemet. Systemet skal implementeres og tas i bruk.

Prosjektet "**FoU-eksperter**" er høsten 2015 igangsatt av TEKMAR ved HSN, Campus Vestfold. Prosjektet søker å identifisere potensial for innovasjon i et utvalg av bedrifter og koble dette opp

mot forskningsmiljø ved høgskolen. Utvalgte ansatte i bedriftene frikjøpes i 20 prosent av sin stilling for å finne prosesser og produkter som kan/bør gjennomgå en innovasjonsprosess.

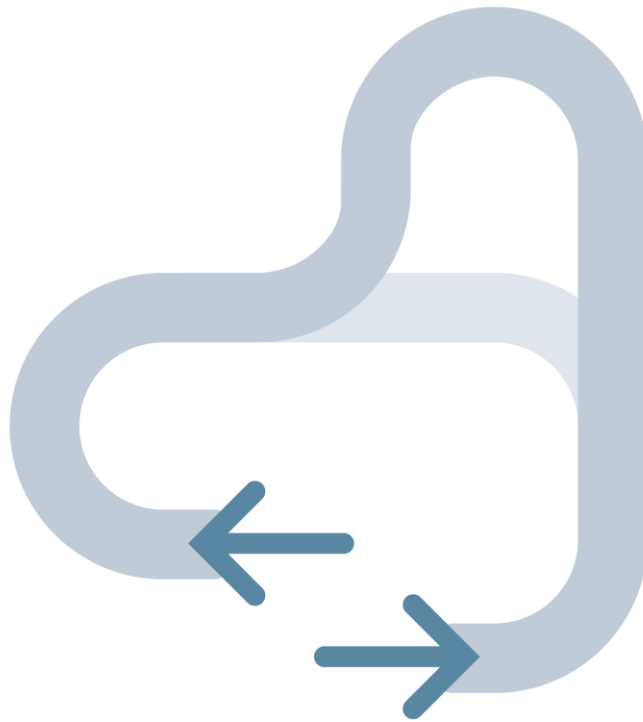
Innovasjon gjennom offentlige innkjøp. Det skal defineres og igangsettes et prosjekt med mål om å øke kompetansen om hvordan offentlige innkjøp kan stimulere innovasjon i næringslivet. Prosjektet skal arbeide mot at det offentlige skal ta i bruk mer innovative løsninger bl.a. gjennom å arbeide tettere med leverandørene. Prosjektet er inspirert av den nasjonale satsingen på innovative offentlige innkjøp.

Regionalt innovasjonsprogram ble etablert i 2014 i regi av BFK. Et programstyre bestående av et triple-helix partnerskap behandler og innstiller søknader til politisk behandling. Hver søknadsrunde gir grunnlag for videreutvikling av programmet m.h.t. spissing og kvalitet.

Det foreligger et politisk vedtak på etablering av to nye **gaveprofessorater** ved HSN. Fra før er det etablert et gaveprofessorat innen subsea på Campus Kongsberg.

Mobilisering: Aktører i Buskerud har et potensial for å ta i bruk en større andel av de nasjonale virkemidlene innen forskning, utvikling og innovasjon. Gjennom møter, workshops og kompetansehevende tiltak skal aktørene motiveres til å utnytte disse mulighetene bedre. Mobiliseringen til større bruk av nasjonale virkemiddelordninger ses i sammenheng med satsingen i regi av EU-nettverk Viken. Forskningsrådets regionale representant fungerer som bindeledd i tett samarbeid med Innovasjon Norge, HSN og Buskerud fylkeskommune.

Prosjektet "**Grønn Forskning Oslofjorden**" går ut 2017. Målet er å øke brukermedvirket forskning og innovasjon, for dermed å videreutvikle og styrke konkurransekraften i hele verdikjeden for landbruks- og matnæringen. Fylkesmenn og fylkeskommuner deltar i en prosjektgruppe som har faste møtepunkter med prosjektleder.

SAMFERDSEL – EN PÅVIRKNINGSSTRATEGI

Påvirke premissgivere og beslutningstakere i forhold til å sikre mer effektiv transport av personer og gods inn og ut av regionen

Framtidsscenario 6

BioWing Flights® opplyser i dag i en pressemelding at de åpner en ny flyrute mellom Notodden og Brussel. Det vil bli tre ukentlige morgenflygninger til og fra EU-hovedstaden fra og med den 1. november. Markedsdirektør for Skandinavia, Preben Bollerup forteller at de i lengre tid har registrert et tiltakende behov fra både næringsliv, politikere og offentlig ansatte etter nettopp en slik rute.

Etter at Notodden/Rjukan kom inn på Unescos verdensarvliste, har også ferie-fritidsreisene i regionen økt betydelig. Den nyåpnede ruten kommer i tillegg til at BioWing Flights® de siste tre årene har hatt stor suksess med etablering av en rekke regionale ruter i Europa. I Norge flyr selskapet nå mellom Ålesund og Krakow, Bergen og Aberdeen og mellom Værnes og Arlanda.

Selskapet skriver i pressemeldingen at de etter nedgangen i oljesektoren for 10 år siden, begynte å bygge opp sin kundeportefølje mot selskaper og markeder som enten opererer direkte innenfor ulike varianter av grønn teknologi, eller på ulike måter inngår i dette clusteret. Det grønne skiftet gir nå så positive resultater at det danner grunnlag for selskapets ekspansjon. Bruk av biodrivstoff synes å ha blitt et konkurransefortrinn i markedet.

Næringslivets behov skal synliggjøres for premissgivere og beslutningstakere i alle aktuelle og pågående prosesser.

Tiltak	Eier/initiativ	Partnere
Delta i prosesser for utvikling og tilgang til regionale flyplasser som dekker næringslivets behov – Notodden og Leirin	Kongsbergregionen, Destinasjonsselskap Hemsedal og Geilo	Næringslivsforeninger/næringslivet, Destinasjonsselskap, BFK
Vedvarende påtrykk og dialog om fremdrift for planlegging og realisering av Ringeriksbanen og firefeltsvei Sollihøgda-Hønefoss.	NHO	BFK
Bidra med innspill i NTP-prosess	NHO	Næringslivsforeninger, næringsliv, BFK

Buskerud fylkeskommune

Postboks 3563
3007 Drammen

Besøksadresse

Haugesgate 89
3019 Drammen

Telefon

32 80 85 00

E-post

postmottak@bfk.no

bfk.no